

Dosarul nr. 2ra-691/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.A. Brăgaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I.Secieru, V.Mihaila, Iu.Cotruță)

ÎNCHEIERE

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olan Elisaveta împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria orașului Durlești și executorul judecătoresc Furdui Ion cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral, material și cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 12 iulie 2019, Olan Elizaveta a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria or. Durlești și executorul judecătoresc Furdui Ion privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral, material și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, a indicat că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 octombrie 1999, dosar nr. 2939/99, a fost admisă acțiunea lui Olan Petru și anulată decizia Primăriei or. Durlești nr. 1/18 din 27 ianuarie 1999 cu privire la repartizarea cotei de teren echivalent în privința lui Olan Petru, fiind obligată Primăria or. Durlești de a-i atribui lui Olan Petru, cota de teren echivalentă în mărimea prevăzută în localitatea respectivă, cu eliberarea titlului de proprietar la cota de teren echivalent, iar în caz de lipsa terenului în natură, a obliga Primăria or. Durlești să-i restituie lui Olan Petru compensări în cauză în echivalentul prețului cotei de teren la momentul examinării cauzei.

A notat că prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 octombrie 1999, dosar nr. 2940/99, a fost admisă acțiunea Elizavetei Olan și anulată decizia Primăriei or. Durlești nr. 1/18 din 27 ianuarie 1999 cu privire la repartizarea cotei de teren echivalent în privința Elizavetei Olan fiind obligată Primăria or. Durlești de a-i atribui Elizavetei Olan, cota de teren echivalentă în mărimea prevăzută în localitatea respectivă cu eliberarea titlului de proprietar la

cota de teren echivalent, iar în caz de lipsa terenului în natură, a obliga Primăria or. Durlești să-i restituie Elizavetei Olan compensări în cauză în echivalentul prețului cotei de teren la momentul examinării cauzei.

A menționat că ambele hotărâri au devenit definitive și irevocabile la 12 noiembrie 1999, iar în temeiul hotărârilor și a titlurilor executorii nr. 2-2939/99, nr. 2940/99, la 20.05.2000, Primăria or. Durlești a eliberat lui Olan Petru și Olan Elizaveta titlurile de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren pe bunurile imobile, loturile de teren.

A susținut că în pofida faptului dat, prin eliberarea de către Primăria or. Durlești a titlurilor de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren pe aceste loturi nu au fost executate documentele executorii emise în baza hotărârilor nr. 2-2939/99, nr. 2940/99, deoarece la data de 20.05.2000 autoritatea publică locală nu avea în proprietate și nu dispunea de bunurile imobile cu numerele cadastrale XXXXX, ele fiind încă la data de 20.03.1998 repartizate, cu eliberarea titlurilor de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren, cet. Rusnaciuc Alexandra Alexei (nr.cadastral XXXXX), Rusnaciuc Eremia Matvei (nr. cadastral XXXXX, XXXXX), Rusnaciuc Alexandra Matvei (nr. cadastral XXXXX).

A menționat că, în contextul dat, se deduce că Primăria or. Durlești nu a executat benevol documentele executorii a căror beneficiari erau Olan Petru și Olan Elizaveta, iar comportamentul primei urmează a fi apreciat ca o încercare de induce în eroare creditorii prin mimarea executării benevole a documentelor executorii.

Mai mult ca atât, circumstanțele date sânt stabilite și prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 29.09.2014 (dosarul nr. 25-339/14), prin care a fost admisă cererea formulată de Olan Petru și Olan Elizaveta privind repunerea în termen spre executare silită a documentelor executorii nr. 2-2939/99, nr. 2940/99, fapte care, prin prisma art. 123 alin. (2) CPC, nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot contestate la judecarea unei alte cauze civile.

A relatat că în scopul executării documentelor executorii menționate, la 21 noiembrie 2014, executorul judecătoresc Furdui Ion a emis încheierile privind intentarea procedurii de executare în baza cererilor înaintate de către creditorii Olan Petru și Olan Elizaveta, potrivit cărora Primăriei or. Durlești i-a fost acordat termen de executare, inclusiv cu stabilirea posibilității de conciliere a părților, însă debitorul – Primăria or. Durlești, nu a executat în termenul stabilit cerințele indicate în documentul executoriu.

Totodată, prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2019 (dosarul nr. 25-400/2019), a fost înlocuit debitorul Olan Petru cu succesorul Olan Elizaveta, a.n.XXXXX, în drepturile și obligațiile ce rezultă din documentul executoriu nr.2-2940/99 din 27 octombrie 1999, emis de către Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, în procedura de executare nr.032-262r/16 aflată în procedura executorului judecătoresc Furdui Ion.

A precizat că, pe parcursul unei perioade excesiv de îndelungate, toate eforturile reclamantului, întreprinse întru executarea hotărârilor judecătorești nr. 2- 2939/99 și nr. 2- 2940/99 din 27 octombrie 1999 și realizarea dreptului lezat, au luat hotărârile judecătorești menționate rămân fără executare până în prezent. Or, pe parcursul anilor, Primăria or. Durlești, dând dovadă de rea-credință și

făcând uz de diverse tertipuri, a încercat intenționat să tergiverseze executarea documentelor executorii emise în privința sa.

Astfel, reclamantul a indicat că, inițial, s-a argumentat că hotărârile din 27 octombrie 1999, au fost deja executate prin eliberarea la 20 mai 2000 a titlurilor de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren pe numele lui Olan Petru și Olan Elizaveta. Ulterior, s-a încercat de a tăgăna executarea hotărârilor prin depunerea unor cereri de revizuire vădit neîntemeiate, care au fost respinse ca inadmisibile.

A fost invocat și faptul că debitor în cadrul executării hotărârilor din 27 octombrie 1999 ar fi Consiliul or. Durlăști, dar nu Primăria or. Durlăști, ca, în final, să se susțină că autoritatea administrativă locală nu dispune de terenuri, ceea ce duce la imposibilitatea executării hotărârilor.

De asemenea, a remarcat faptul că nu s-au soldat cu succes nici măsurile întreprinse de către executorul judecătoresc Furdui Ion în cadrul procedurii de executare a documentelor executorii nr. 2- 2939/99 și nr. 2-2940/99, acestea fiind neexecutate până la momentul actual.

Astfel, în cadrul procedurii de executare nr. 032-216r/17, debitorului – Primăria or. Durlăști, i-au fost adresate multiple somații privind executarea documentului executoriu, acte care au fost ignorate de către aceasta, fără întreprinderea careva măsuri în contextul dat.

A declarat că, executorul judecătoresc a atenționat Primăria or. Durlăști asupra necesității executării documentelor executorii, inclusiv, prin prisma faptului de a nu admite condamnarea statului de către CtEDO și încasării prejudiciilor în condițiile Legii nr. 87.

Cu titlu de exemplu, face referință la somația din 26.01.2017, 14.04.2017, 02.08.2017, 20.11.2017.

La fel, executorul judecătoresc a întocmit mai multe procese-verbale în cadrul procedurii de executare a documentelor executorii nr. nr. 2-2939/99, 2-2940/99, cu consemnarea măsurilor de executare întreprinse, inclusiv, menționând că debitorul Primăria or. Durlăști, în persoana primarului Șaran Elizaveta, se eschivează de la executarea documentului executoriu, precum și inacțiunea acestuia de a executa hotărârea judecătorească definitivă și irevocabilă (procesele verbale din 27.02.2017 și 21.08.2017).

A subliniat și faptul că, în legătură cu neexecutarea hotărârilor judecătorești din 27 octombrie 1999, în privința fostului Primar al or. Durlăști, a fost întocmit proces-verbal cu privire la comiterea contravenției prevăzute de art. 318 alin. (2) Cod contravențional, iar prin decizia Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău acesta a fost sancționat în baza normei vizate cu amendă în mărime de 200 u. c.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05.11.2015, a fost respins ca nefondat recursul contravenientului Nicolae Crudu și menținută hotărârea instanței de fond.

A reiterat reclamanta că, circumstanțele enunțate reconfirmă rea-credința debitorului – Primăria or. Durlăști, orientată spre neexecutarea hotărârilor Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău nr. 2- 2939/99, 2-2940/99 din 27 octombrie 1999, conduită ce s-a soldat cu lezarea continuă a drepturilor legale a reclamantului Olan Elizaveta, consfințite atât de legislația internă, cât și de normele internaționale.

A specificat reclamanta că, nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referă la atribuirea cotei de teren echivalent, fapt care denotă fără echivoc că hotărârea adoptată în favoarea reclamantului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

A invocat reclamanta că se află până în prezent într-o stare continuă de imposibilitate de a-și realiza drepturile sale la executarea hotărârii judecătorești irevocabile și de a pretinde debitorului Primăria or. Durlăști încetarea aplicării tratamentului discriminatoriu în privința sa și de a cere repararea prejudiciului moral cauzat printr-un astfel de tratament. În contextul dat, susține reclamantul că a suportat pe parcursul unui termen îndelungat o încordare psihică, retrăiri, adică o stare de stres, amplificată de vârsta înaintată a acestuia, circumstanțe desigur legate de suferințe morale psihice.

A mai indicat că, imposibilitatea executării hotărârii adoptate în favoarea sa pe parcursul a circa 20 ani, a făcut să se simtă neprotejată și să ajungă la concluzia că statul Republica Moldova nu-i poate asigura apărarea și realizarea drepturilor sale, consfințite prin lege.

Totodată, prin prezenta cerere a solicitat și încasarea a prejudiciului material în sumă de 3 140 lei, ce constă din cheltuielile pentru perfectarea actului notarial, cât și cheltuielile de executare avansate și suportate de către creditorul Olan Elizaveta în cadrul procedurii de executare în baza hotărârilor de judecată nr. 2-2939/99, 2-2940/99.

În drept, acțiunea a fost întemeiată în baza prevederilor art. 6 CEDO, art. 1 Protocolul 1 din CEDO, art. art. 1, 2, 4 din Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 1423 Cod civil, art. art. 5, 7, 85 alin. (1) lit. r), 166, 167 CPC.

A solicitat Olan Elizaveta admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, cauzată prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 octombrie 1999 (nr. 2-2939/99 și nr. 2-2940/99) și violare a drepturilor reclamantului Olan Elizaveta prevăzute de articolul 6 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și articolul 1 al Protocolului 1 Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale de către statul Republica Moldova; încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul reclamantei Olan Elizaveta, suma în mărime de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciul moral, pentru neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 octombrie 1999 (nr. 2-2939/99 și nr. 2-2940/99); încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul reclamantei Olan Elizaveta, suma în mărime de 3 140 lei, cu titlu de prejudiciul material, pentru neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 octombrie 1999 (nr. 2-2939/99 și nr. 2-2940/99); încasarea cheltuielilor de judecată pentru multiplicarea înscrisurilor anexate la cererea de chemare în judecată în mărime de 24,05 lei.

Prin hotărârea din 30 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial și constatat încălcarea dreptului reclamantei Olan Elisaveta la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27.10.1999. S-a încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficul Olan Elisavetei prejudiciului moral în mărime de 60 000 lei, prejudiciul material în mărime de 3 140 lei și cheltuieli de judecată formate din cheltuieli pentru multiplicarea înscrisurilor în mărime de 24,05 lei. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată (f.d.168,171-186).

Prin decizia din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și s-a menținut hotărârea din 30 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că termenul de neexecutare a documentului executoriu, constituie aproximativ 20 ani de la emiterea hotărârii judecătorești în favoarea Elizavetei Olan, și cuprinde inclusiv perioada de la data intentării procedurii de executare până la data înaintării prezentei acțiuni în judecată.

Prin urmare, în cauza dată este cert stabilit că, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, ca urmare Olan Elisaveta nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referea la atribuirea cotei de teren echivalent, iar în caz de lipsă a terenului în natură restituirea unei compensări în echivalentul prețului unei cote de teren la momentul examinării cauzei, fapt care denotă fără echivoc că hotărârea adoptată în favoarea reclamantului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Instanța de apel a conchis că instanța de judecată corect a ajuns la concluzia privind temeinicia pretenției privind constatarea încălcării dreptului Elizavetei Olan la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 octombrie 1999.

Totodată, instanța de apel a considerat justă și argumentarea instanței de fond, prin care a indicat că, în pofida obligației autorității publice locale de a asigura pe Elizaveta Olan cu cotă de teren în or. Durlăști, Primăria or. Durlăști pe motiv că nu deține loturi de teren sau mijloace financiare necesare pentru compensarea echivalentului prețului cotei de teren la momentul examinării cauzei, această circumstanță pune în dificultate executarea actului judecătoresc care a recunoscut și garantat dreptul reclamantului la cotă de teren echivalent în mărime prevăzută în localitatea respective.

Instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a menționat că situația creată în general și circumstanțele cauzei în special, reclamantul nu poate fi lezat în executarea unui drept garantat de legislația națională din cauza incapacității autorităților de stat în gestionarea unei probleme ce persistă de mai mulți ani. Relevant la caz, se reține, că Primăria or. Durlăști nu a stabilit un plan de executare a documentului menționat, precum și nici nu a încercat în calitate sa de debtor al procedurii de executare să conlucreze cu creditorul Olan Elisaveta în scopul schimbării modului și ordinii de executare în conformitate cu art. 77 Cod de executare.

Mai mult decât atât, prima instanță corect a statuat că executorul judecătoresc în calitate de persoană autorizată să efectueze executarea documentelor executorii este obligat, în conformitate cu art. 22 alin. (2) Cod de executare, să întreprindă măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii.

Art. 4 alin.(1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 statuează că sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Potrivit art. 2036 alin. (1), (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Iar conform art. 2037 alin. (2) din Codul civil, caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La 12 martie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În drept recursul se întemeiază pe dispozițiile art. 119 din Constituția Republicii Moldova, art.13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, art. 429, 430, 434, 436, 437, 432 alin. (1) și (2) lit. c) din Codul de Procedură civilă.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 24 noiembrie 2020 și a expediat copia deciziei participanților la proces la 11 ianuarie 2021 (f.d.236).

Prin urmare, cererea de recurs declarată la 12 martie 2021, se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 29 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimaților copia recursului și i-

a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Prin referința depusă la 23 aprilie 2021 Olan Elisaveta a solicitat respingerea recursului depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit

identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru